

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

EESTI KALANDUS STRATEEGIA 2014 - 2020 ETTEVALMISTAV EKSPERTKOMISJON

PROTOKOLL

Tallinn

30.juuni 2014 nr 7.2-24/25

Algus kell 14.00, lõpp kell 17.00

Juhatas: Olavi Petron

Protokollis: Reili Kivilo

Võtsid osa: Ivari Padar, Olavi Petron, Ain Soome, Juhani Papp, Hannes Ulmas – Põllumajandusministeerium; Ain Järvalt – Eesti Maaülikool; Toomas Saat, Markus Vetemaa – Eesti Mereinstituut; Karl-Erik Tender – Rahandusministeerium; Kaire Märtn, Andrei Baikov – Keskkonnaministeerium; Madis Reinup – Eesti Maaelu Edendamise Sihtasutus; Ants Kikas, Riina Kalda – Eesti Kala- ja Vähikasvatajate Liit; Valdur Noormägi, Toomas Kõuhkna, Arved Soovik – Eesti Kalaliit; Endrik Tõnsberg – Eesti Harrastuskalastajate Liit; Mart Undrest – Eesti Kalurite Liit; Priit Saksing – Peipsi Kalurite Ühing; Tiiu Kupp – MTÜ Eesti Saarte Kalandus; Jaan Kallas, Annika Teino – Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet; Arne Taggo – Liivi Lahe Kalanduskogu; Mati Sarevet – Eesti Kaugpüüdjate Liit; Toivo Orgussaar – Eesti Mereakadeemia; Piret Rosumovski – Eesti Vesiviljelejate Liit; Ivar Kiin, Henry Ots – Ecofarm TO; Peeter Põldaru – Ösel Harvest OÜ; Margit Krieger, Sandra Suviste, Eve Külmallik, Merle Vesiloo, Kristo Mäe, Reili Kivilo - Põllumajandusministeerium

Päevakord:

1. Ettekanne finantsinstrumendi eelhindamise aruandest, Ernst & Young Baltic AS
2. Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014-2020, finantsvahendite jaotuse arutelu
3. Muud küsimused

Eesti Kalanduse Strateegia 2014-2020 ekspertkomisjoni istungi juhatas sisse Põllumajandusminister Ivari Padar. Ministri ettepanekul alustati istungit päevakorra teisest päevakorrapunktist. Muude küsimuste all ei olnud komisjoni liikmetel ettepanekuid ning seda päevakorrapunkti ei avatud.

Komisjoni liikmetele anti ülevaade indikatiivsest ajagraafikust. Märgitigi ära, et antud kohtumisel oodatakse eelkõige ettepanekuid finantsvahendite jaotuse osas. Järgmine kohtumine leiab aset juba järgmisel nädalal, so 07. juulil, kell 13.00 suures saalis. Ettepanekuid komisjoni liikmetelt oodatakse kuni kolmapäevani, so 03. juulini, et Põllumajandusministeeriumil jääks aega seisukoha kujundamiseks.

Rakenduskava on plaanis viia kalandusnõukogusse augusti teisel poolel ning indikatiivselt on planeeritud keskkonna strateegilise hindamise avalik arutelu 19. augustil.

2. EMKF rakenduskava 2014-2020, finantsvahendite jaotuse arutelu

Kalamajandusosakonna juhataja Ain Soome andis ülevaate finantsvahendite jaotuse kohta. Edastatud fail lisatud protokollile:

Raha
meetmeti190614 verf

Küsimused ja vastused küsimustele, sõnavõttud:

Peale finantsvahendite jaotuse tutvustamist anti esmalt sõna Eesti Kalaliidule ning seejärel Eesti Kala- ja Vähikasvatavate Liidule, kes olid edastanud eelnevalt ettepanekud enne komisjoni istungit. Ettepanekud on protokollile lisatud failidena:

EKL_ettep_30_06.do
cx

Eesti Kalaliidu esindaja sõnul on oluline, et hetkel saaksid paika vahendite jaotused prioriteedi tasandil, meetmete tasandil vahendite jaotus seisab meil veel ees. Vaja on selgust, kas tuleb riskasutus või mitte, lõplik kokkulepe saab tulla vaid sel juhul, kui see selgineb ja sealt edasi tuleme finantsinstrumendi (edaspidi FI) ja tagastamatu abi juurde. Eesti Kalaliidu seisukoht on, et innovatsioon ettevõtte lõikes oleks tagastamatu abi ja ülejäänud FI. Mida FI tähendab, kas FI on tasuta, kas seal on riigiabi komponent juures või ei ole, palju lahtisi küsimusi on, et omapoolt oleme paindlikud neid asju arutama.

Polmin_juuni_27_06_
2014.pdf

Eesti Kala- ja Vähikasvatavate Liidu sõnul on oluline raha kasutada sellisel, et olemasolevad kasvatused tööle saada.

Toomas Saat – eelarves on üks number, mis raskusi tekitab. See on andmete kogumise rida. Kui see oleks puhtalt andmete kogumine siis poleks probleemi aga ma sain aru, et sealt on ka planeeritud kõikide kaugpüügi vaatlejate finantseerimine, kus nendest enamik ei peaks andmeid koguma ja ei kogugi. Teine küsimus on tehniline, lepingute sõlmimine ning andmete pidev kogumine, et kui rakenduskava 1. jaanuarist ei jõustu, kas siis andmete kogumine on tagasi ulatuvalt tasustatav. Kolmas tähelepanek, et tuleks leida vahendid, et üle vaadata eesti kalanduse infosüsteem, kui siit ei ole see finantseeritav siis leida vahendid kusagilt mujalt.

Ain Soome – mis puudutab ajakava, siis planeerime esitada rakenduskava kooskõlastamiseks teistele ministeeriumitele augusti lõpus, septembri alguses. Peale rakenduskava esitamist Komisjonile on neil rakenduskava kinnitamiseks 6 kuud. Me oleme seda juba varasemalt välja öelnud, et me kindlasti ei saa rakenduskava rakendada 1. jaanuarist 2015 ja samuti peame seadma prioriteete meetmete

rakendamise järjekorra osas. Esimestest taotlusvoorudest saame rääkida järgmise aasta esimesel poolaastal.

Piret Rosumovski – kindlasti tuleks lisada kuhugi vesiviljeluses tuulikute osa ja võimaluse liituda otse kõrgepingega elektrilevi osas.

Peaksime turustusmeetme alt õpetama Eesti tarbijat sööma natuke väiksemat kala, kui Norra 5kg lõhe ja õpetama Eesti rahvast nõudma sellist kala ja seda ka väärtustama. Selleks tuleks teha kindlasti tõhusamat tööd, kas Kalanduse teabekeskus on see õige seda läbi viima tekkis küsimus.

Tehnopargi rajamisele, kuhu on hetkel planeeritud 6,7 miljonit, kas see on mõeldud ühe uue vesiviljelusettevõtte või hulga ettevõtete loomiseks. Parandage, kui ma eksin aga eelmisel kohtumisel jõudsin seisukohale, et uusi ettevõtteid ei rajata toetuse abiga vaid toetatakse olemasolevaid ettevõtteid, mis ei tähendaks seda, et me ei peaks võtma kasutusele meres sumba kasvatust nagu teevad kõik ülejäänud Läänemere riigid, va Eesti, Läti, Leedu. Kuidas on maapinnal oleva Narva veehoidla ja jõe kasutamisele võtmise kõik muud asjad, faktid? Kas tehakse üks farm, mis kontrollib kõik seda asja või on seal erinevad farmid, mis kasutavad kõik ühte sama läbijooksu vett, kuidas seal haiguste levik on piiritletud ja kõik muu? Kas see on kindel projekt, kuna see moodustab 30% kogu sektori vahenditest või on võimalus seda jagada juhul kui see projekt käiku ei lähe. EL on olemas kalasöödad, mille komponentide hulgas on patenteeritud ained, mis tagavad kalade parema ainete omastatavuse, just lämmastik (N), kaaliumi (K) ja fosfori (P) osas. Ehk kui biofiltrid võtavad meil kinni lämmastiku, siis nad hetkel ei võta kinni fosforit ja kaaliumit, mis on hetkel veelade stabiilsuse kõigutaja. Kuna need toidud on kallimad, kas siis on võimalik, kas selles osas on võimalik toetust saada, et me hakkaksime neid Eestis kasutama? Koostöö teadlastega, kas siin nähakse ka EL sisesed teadlased või on ainult Eesti teadlasi mõeldud?

Ain Soome – tuulikute küsimuse osas, energia efektiivsuse meede katab ka tuulikute teema, oluline on märkida seda, et vesiviljeluse rahadega ei panda elektrijaama püsti, see arutelu tuleb meetme määruse disaini kontekstis aga see mõte on olnud, et oma aastase vajaduse oleks võimalik taastuvaenergia abil katta.

Vesiviljelusalade osas on uuring alles käimas ning kuna rakenduskavas peame me meetme taha summa täna panema siis kui selgub, et see meede käiku ei lähe siis on meil võimalik see summa ringi jagada. Ning kindlasti ei hakka Põllumajandusministeerium seda infrastruktuuri välja arendama, siin tuleb luua asutus, kes selle välja arendab ja haldab.

Turustamise artikkel on töötlemise suuna all, kus me olime ette näinud üle 5,3 miljoni euro, lisaks olite skeptiline teabekeskuse üle aga see oleks võimalik koht kus selliseid uuringuid ja tegevusi teha.

Käibevahendid, fondimäärus sellist rida meile ette ei näe, kus käibevahendeid võiks toetada.

Keskkonnaministeerium esitas oma ettepaneku suuliselt ning saatis hiljem kirjalikult, lisatud failidena:

13-5.2_5533_1_200 KEM_ettep_30_06.d
62014_796539.ddoc

ocx

Ain Soome –Natura ala puudutavate uuringute osas saatis Mereinstituut mõtteid, mida võiks kalandusfondist teha. Kehtestamaks kalapüügi piiranguid Natura aladel, tuleb teha uuringud ning meie hinnangul on teabekeskus see koht, kus partnerlusel koos

- kaluritega selliseid uuringuid läbi töötada ja kui vajadusel ka looduskaitsealadel läbi viia.
- Elupaikade ja kudealade taastamine võiks toimuda rannapiirkondade meetme raames. Kui me strateegiaid hindame ja heaks kiidame, et siis saame anda eelistuse nendele gruppidele, kes selle teemaga tegelevad. See on praegune visioon, mis puudutab väiksemaid jõgesid, millega ühtekuuluvus fond ei tegele. Meie sõnum on, et kindlasti tasuks prioritseerida, et kui me räägime merelahtede puhastamisest vs kudealade taastamine siseveekogudes. Kindlasti tasub hinnata milline efekt on sellel kui me hakkame merelahtedest muda eemaldama, kas see on jätkusuutlik ja tulevikku panustav.
- Kalavarude taastamise osas keskkonna uuringute keskuse rahastamine jääb ju alles. Kuna andmete kogumise ja järelvalvega seotud tegevused tulevad siia fondi üle siis, on Põlula arendamiseks vahendeid võimalik leida KIK-i kaudu. Me ei hakka tegema väikese summa peale eraldi meedet.
- Juhani Papp – osad merendusega seotud uuringud lähevad IMP alla, sest määruse tekst on lahtine, sel on loetletud teatud tüüpi tegevused aga need on toodud näitena.
- Ain Soome – meil ei ole hetkel nägemust, kuidas täita IMP-le määratud summat, mis on üle 3 miljoni euro. Seal on võimalik teha merekeskkonna uuringuid, kuigi ma tean et komisjoni teatud ekspertide indikatsioon oli et see ei peaks puutuma kalastikku kuid samas määrus ei ütle, et seal ei või kalastikku olla.
- Kaire Märtn – IMP on mõeldud eelkõige merenduspoliitika rakendamiseks suuresti ja see rakenduskava valmib pisut hiljem aga seal on välja toodud konkreetseid tegevusi samuti ka mereprügi ja eutrofeerumisega seotud tegevusi.
- Mart Undrest – Eesti Kalurite Liit saadab oma detailsemad seisukohad lähapäevil. Mootorite vahetamise osas ei vaidle vastu, et siin räägime enamasti siseveed ja rannapüügist ja ettekandest jäi kõlama ka see, et summa on sama suur kui EKF-s. Kas on teada palju me aktiivsest laevastikust sel perioodil ära moderniseerisime või on teada, et see vajadus on selline või see on hinnanguline planeerimine? Järgmised read on väga palju teadusele suunatud meetmed. Kui meetmete rakendusakte hakatakse Euroopas kehtestama alles septembris siis on raske öelda, kas mõned asjad saavad abikõlblikuks või mitte. Kaldun arvama et püügisektor teeb energiatõhususe auditeid ja kavasid alternatiivsetele jõuallikatele üleminekuks kuid sellele midagi ei järgne. Või järgneb see, et peab vahetama terve mootori koos kõige lisadega ja 100% ise seda finantseerima. Siin on sektorile mõtteainet, kas see on koht, kus summat planeerida, kui selle kasutus on küsitav. Rannapüük peab ise vaatama, kuidas olukord sektoris on.
- Kui me vaatame traalisadamaid siis siia on planeeritud 3 miljonit. Ma ei tea kas siin kontrolli esindajaid on, kes oskaks mu küsimusele vastata. Hetkel me oleme esitanud Brüsselile kontrollikava, mis alusel meil kilu ja räime partiisid kaalutakse. Täna on kokkulepe, et kaalumise tehakse tööstustes. Tundub, et nüüd see asi muutub, ja et kuupäevast x 2017 peab kaalumise toimuma sadamates. Kui me võtame ainult traalisadamad siis meil on Eestis 15 suurt traalisadamat ja kui me igaihesse hakkame ehitama kaalumajasid, siis ainuüksi need maksavad 50 000 või 100 000 eurot, see teeb juba 1,5 miljonit ja kui me räägime komponenditehase sorteerimisjaamast siis on see summa juba läinud. Mingitest jätku investeeringutest ei saa rääkida. Need on olulised asjad, millega me hiljem võime kiiresti kinni joosta.
- Vesiviljelusalade planeerimisest, saame aru, et riik uurib praegu üht konkreetset ala, milleks on kogu Eesti, see tähendab et uuringus võib selguda vesiviljeluseks sobivat mitu ala ning seejärel riik otsustab, kuhu seda planeeritakse.

Et paremini aru saada, kas andmete kogumine ja järelevalve olid enim samas mahus EL poolt finantseeritud aga lihtsalt mujalt või olid puhtalt riigi eelarvelised? Kas need on tõstetud siia kokku ja maht jäi enam vähem samaks?

Rannapiirkonnad on suures plaanis arusaadavad.

Tootmiskavad töötlemise ja turustamise all, kes seal taotlejad on, kas see on kuidagi piiratud või ei ole? Need on esialgsed küsimused ja kommentaarid.

Ain Soome – kui me eelarvet kalkuleerisime siis nagu ma eelnevalt ütlesin, et energia efektiivsuse all pidasime silmas kergemaid traalnootasid ja me arvestasime kogu Läänemere traallaevastikuga. Meil oli indikatiivne number palju üks selline traalnoot maksab ja arvestasime sellega, et kõik võtavad selle kasutusele. Lisaks peame saama Komisjonilt kinnituse, kas see on abikõlblik aga on tulnud üles see küsimus, et saaks varustada traale anduritega, jälgimaks traali täituvust, see on oluline eelkõige tagasiheite kontekstis. Nägime, et ka see mahuks energiaefektiivsuse alla.

Mart Undrest – seda on hea teada, nüüd on meie kodutöö vaja ära teha, et uurida palju sellised traalnoodad, mis meid huvitaks maksaks, samuti ka need andurid. Kui andurid on näiteks 50% ulatuses toetatavad saab ettevõtte arvestada, Eesti traalpüügi kontekstis ära tasuvad. Jällegi on see meie enda kodutöö, mis me peame ära tegema.

Ain Soome - hea oleks kui te tulete oma arvutustega välja. Samas peab arvestama, et ka kaugpüük on siia sisse arvestatud. Oleks hea kui te oskaksite vajaminevat summat täpsustada.

Mart Undrest – peab arvestama ka sellega, et tänasel perioodil jäi osa raha moderniseerimisest kasutamata.

Juhani Papp – täpsustan ,et mis seda pilti veidi muudab, et kaugpüügi puhul oli juttu kübemefiltritest, mis laevakorstnate otsa käivad, mis võtavad tõenäoliselt väga suure osa sellest rahast.

Ain Soome – traalisadamad, meie ei oska hetkel öelda, palju üks kaalumaja võiks maksta minna. ja kui Hetkel on meil Komisjoni kinnitatud proovivõtu kava olemas ja on võimalik kaaluda kokkuostu kohas. Seetõttu on võimalik, et neid investeeringuid sadamatesse ei ole vaja.

Mart Undrest – eelkõige ikka peaks sellistesse asjadesse finantseerima aga see summa jääb selleks väikseks.

Ain Soome – selektiivsuses näeme, et eelkõige on võimalik teha investeeringuid rannapüügil, traalis näeme võimalusi eelkõige tursatraalide puhul. Teame, et teistes liikmesriikides uuringud käivad, et kui seal tuleb mingi ettepanek siis tuleb tänased Bakoma aknad välja vahetada uue asja vastu siis seda oleks võimalik traali kontekstis sealt toetada. Rohkem võimalusi traali puhul hetkel ei näe, pigem on kasusaajaks rannapüük. Nende puhul saame lisaks rääkida hülgekindlatest püügivahenditest. Andmete kogumine ja järelevalve oli seni komisjoni poolt otse rahastatav, seda kaasfinantseeriti ka riigi poolt. Nüüd on need tegevused fondi all ja nende jaoks eraldatud summasid ei ole võimalik kuhugi poole liigutada, kui siis ainult andmete kogumise ja järelevalve enda vahel. Tootmiskavade toetust saavad taotleda ainult tootjaorganisatsioonid. Mis puudutab turustamismeetmeid siis selle all on igasugused kampaaniad, kalapüügi sertifitseerimine jms.

Juhani Papp – EKF panus moderniseerimisse, siin peab vaatame eraldi traali ja rannapüüki. Traalil toetasime ümber ehitamist, millega me oleme hetkel veidi hädas. Indikaator oli meil moderniseeritud kalalaevade osakaal kogu merelaevastikust ja seatud eesmärk jääb saavutamata. Tegemist ei olnud hea indikaatoriga. Kogu merelaevastikust moodustavad traalid numbriliselt on väga väike osa. Samuti peab arvestama, et me oleme viimastel aastatel toonud rannapüüki paate juurde, ehk laevade arv on suurenenud ning väga paljudel on see investeering veel tegemata.

Aleks Lotman – kolm küsimust, vesiviljeluse veterinaar küsimus, kas see on valdkond, mida ei võimaldagi fondi määrus toetada või on ta siin mõne artikli all või on otsustatud, et see ei ole meie huvides. Teine küsimus, samuti vesiviljeluse osas energia tõhustamise ja keskkonna rahastamise proportsioonid tundub selline huvitav, et kui keskkonna poolt vaadata siis on keskkond palju olulisem kui energia osas. Ja kolmas küsimus püügi osas, selektiivsus ja hülge kindlad püügivahendid, kus need numbrid tulevad, kui ma puhtalt keskkonna poolt vaatan siis ma julgeks väita, et selektiivsuse teema on kalapüügiga olulisem teema.

Ain Soome – veterinaarteenused, koos Eesti Maauilikooliga tegime ühe sisulise selle teemalise arutelu, kahjuks tuli sinna vaid üks vesiviljeluse sektori esindaja, kus me proovisime aimu saada, kas sektor näeb selle meetme järgi vajadust. Fondis on selline meede olemas, et veterinaar poolega tegeleda. Kui suur see probleem on, seal me jõudsime arutades selleni, et teatud haigused, mida me täna ei tea on põhjus selles, miks meil on vesiviljelus toodang täna nii madal, selleks tuleb haigused kaardistada ja teha juhis vesiviljelejatele kuidas käituda, et kalade suremus oleks väiksem. Isenesest on meil täna vesiviljeluse all partnerlusemeede, mille alt oleks võimalik seda uuringut teha. Kui suurt probleemi vesiviljelussektor ise selles näeb?

Juhani Papp – siin tuleb vahet teha kahel erineval asjal, üks on minimaalne nõutud veterinaar järelevalve ja 4 direktiivis nimetatud haiguse osas seire toimib. Nüüd me räägime mingitest muudest haigustest, kui palju sellega tegelema peab, see on sektori hinnata. Seda, et täiendav veterinaarteenus riigi poolt makstakse, ei ole üheski sektoris ega üheski liikmesriigis.

Ain Soome – meie sõnum on, et täna eraldi meedet selleks ei tee, vaid vaataksime siin teabekeskuse poole, kus uuringuid saab teha partnerluse arvelt.

Ants Kikas – EKVL juhatus on seda arutanud ning jõudnud järeldusele, et see süsteem, mis te meile ennem pakkusite, et seda võrgustiku raames teostada oleks kõige õigem ning eraldi meedet selleks avada ei ole otstarbekas.

Ain Soome – energia efektiivsuse kohta oli küsimus nii kalapüügi kui vesiviljeluse kohta. Kalapüügis tegime konkreetse kalkulatsiooni ja arvestasime maksimumiga nii Läänemere traale kui ka vajadusi, mis võiks olla kaugpüügilaevadel. Selektiivsuse ja hülgekindlate vahendite maksumuse võtsime kogemuse põhjalt, lähtudes praegusel perioodil on tehtust.

Ants Kikas – vesiviljelejate poolt ütlen, et see väljapakutud proportsioon rahuldab meid, arvestades seda milliseks on läinud elektri hind ja energiakulu.

Juhani Papp – meetme eesmärgiks on vesiviljeluse negatiivseid mõjusid vähendada. Kui me vaatame, et praegusel perioodil oleme kõvasti panustanud uute kasvanduste rajamisse siis nendel on kõik vajalikud filtrid juba olemas ja kui me uuel perioodil ei lähe sektorit väga laiendama siis see vajadus ongi väiksem.

Ain Järvalt – küsimus seoses kudealadega, me toetame ikka seda, et kudealade taastamine võiks kunstkoelmutega koos käija. Kui see läheb kalanduspiirkondade otsustusalasasse, ma kaldun arvama, kas sellist kompetentsi seal on, et neid kudealaid seal taastada, seal võib tekkida teised prioriteedid.

Juhani Papp – ei maksa nii pessimistlik olla. See et väikeste jõgede või ojade avamise idee tuli just kalanduspiirkondadest. Minuarust on see ülimalt positiivne kui kalurid ise aitavad panustada kala elutingimuste loomisesse. Võimalik on anda siseriikliku määruse abil eelistus mingis osas just piirkondadele, kes selle teemaga tegelevad. Samas ei hakka me kindlasti neile ette kirjutama, millega nad oma strateegiate raames tegelema peavad.

Kaire Märtin – oluline on kudealade taastamist keskselt reguleerida, seada prioriteedid, kus on kõige valusamad kohad ja siis alternatiiviks on ka rannapiirkonnad, kui on

- sellise mõtteviisiga kogukonnad, kes nendest töödest on huvitatud. Aga sellest ei piisa kui kogu rahastus jätta ainult rannapiirkondadele.
- Juhani Papp – loodetavasti panustab edaspidi ka ühtekuuluvusfond ja KIK sellesse teemasse.
- Kaire Märtin – Ühtekuuluvusfond panustab eelkõige lõhejõgede paisude likvideerimisele ja rändeteede pääsuteede loomisega.
- Piret Rosumovski – küsimus, eelmisest kohtumisest ja tänasest arutelust selgub, et väga paljud teemad lähevad Kalandus teabekeskusele, mille kaudu finantseeritakse pehmeid tegevusi. Kas Kalanduse teabekeskusega on läbi räägitud kõik need küsimused, mis eelmine kord tõstatati?
- Ain Soome – lõppkokkuvõttes need tegevused, mida kalanduse teabekeskus teeb sätestatakse toetuse kasutamise kavas, mille minister heaks kiidab. Need läbirääkimised on ees. Samas ka sel perioodil toimub läbi teabekeskuse teatud uuringute tegemine.
- Piret Rosumovski – kas on mingid tulemused või infot, et see ja see asi on realiseerunud nende uurimiste põhjal ja see on väga hästi toimunud.
- Ain Soome – tänane kalakomponendi tehas on teabekeskuse kaudu tehtud uuring. Teabekeskuse nõukogus on hõlmatud kõik osapooled, tehakse sellised uuringud, mida kogu nõukogu toetab.
- Nädal on aega veel arutelusid pidada, järgmisel esmaspäeval vaatame ettepanekud üle ja kujundame oma seisukoha. Rakenduskava arutatakse ka kalandusnõukogus, seal käime läbi ka ekspertkomisjoni soovitusel.
- Arne Taggo – mis aeg on viimane aeg ettepanekute esitamiseks?
- Ain Soome –Mida kiiremini seda parem aga hiljemalt järgmise nädala alguses. Saadame ekspertkomisjonile laiali kõik ettepanekud, mis meile laekuvad. Neljapäeva hommik on viimane tähtne. Esmaspäeval, 07.07 on uus ekspertgrupi kohtumine.

1. Ettekanne finantsinstrumendi eelhindamise aruandest, Ernst & Young Baltic AS

Kuulati Veeli Oeselg, Ernst & Young Baltic AS ettekannet „Eesti maaelu arengukava 2014-2020“ ja „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014-2020 rakenduskava“ rahastamisvahendite eelhindamine kohta.

Finantsinstrumentide eelhindamine_ettekannet

Küsimused ja vastused küsimustele, sõnavõttud:

- Ants Kikas – kui te küsitlesite 90 vesiviljelus ettevõtjat, kas oleks võimalik saada ministriumilt nimekirja, keda küsitleti ja kes vastasid, mitte seda mida vastati.
- Valdur Noormägi – meil on Kalaliidus täpselt sama küsimus
- Veeli Oeselg – ei, see ei ole võimalik, need andmed on konfidentsiaalsed. Seda nimekirja saame edastada, kellele me küsimustikud saatsime. 24 vesiviljelejat, kes on Veterinaar- ja Toiduameti poolt tunnustatud, nendele ettevõtjatele helistasime ka ja palusime neil vastata.
- Ants Kikas – palun kujutage endale ette, olete ettevõtja ja te peate kulutama miljon eurot ja teil on valiku vabadus kahe võimaluse vahel, mida reaalses elus kipub praegu nappima. Esimene võimalus on teha investering ära tagastamatu abi toel ja teine võimalus on, et tagastamatut abi ei ole, on ainult omad vahendid ja finantsinstrumendist tulevad vahendid, millised teie ettevõtjana valiksite.

Veeli Oesalg – õnneks mina ei ole ettevõtja, me peame võtma arvesse paari asja, tasuta rahale ei ütle keegi ei. Tagastamatu abiga alati rakenduvad abikõlblikkuse reeglid, mida me tänases päevas loodame, et finantsinstrumendis ei rakendu. Seda raha, mida finantsinstrumendist saad, saab palju paindlikumalt kasutada. Samas on olemas teine grupp ettevõteteid, tagastamatu abi pott ei ole lõpmatu, seal on raha, mis jätkub teatud arvu ettevõtetele ja võib olla mina olen üks nendest ettevõtetest, kes ei saagi seda toetust, siis ma pigem võtaksin finantsinstrumendist, kui mul pangauks suletakse. Küsimus on, et kas me tahame anda lõpmatuseni tagastamatut abi või õpetada, aidata ettevõteteid investeerima, see on ka mõttemaailmade erisus natuke. Need kellele investeeringu toetust ei jätku, neil tuleb kuskilt mujalt raha saada, muidu nendele jääb üks täiesti suletuks. Nt, oletame, et ma võtan investeeringu toetust 1 miljon, kui ma annan ta tagastamatu abina välja ära siis ta ei tule enam kunagi tagasi. Kui ma andsin 1 miljoni välja investeringuks, mis oli finantsinstrumendi näol, 5 aasta pärast on see „pott“ mul tagasi majas ja ma saan ühe korra veel ühele teisele ettevõttele välja anda ehk lõpp kokkuvõttes saavad sellest samast summast kasu kaks ettevõtet investeringutoetust selle asemel ainult üks.

Valdur Noormägi – siin ongi nüüd kaks sellist suunda, kui me võtame finantsinstrumendi riigi seisukohalt siis on ta väga hea, kui me võtame ettevõtte seisukohalt siis on väga kehv. Tehnoloogiasse ütlete ise, et 10 aastat oleks mõttekas investering. Samas kui ma investeerin tehnoloogiasse, siis seadme amortisatsioon on umbes 5 aastat siis ta läheb maha kandmisele. Kui ma teen selle investeringu finantsinstrumendi abil, maksan selle eest veel 5 aastat.

Madis Reinup – keegi ei käsi sul 10 aastast laenu võtta.

Ain Soome – Me tahame näha nende toetuste rahade eest struktuurset muudatust ja finantsinstrument aitab sellele kaasa.

Ants Kikas – Kui hakati finantsinstrumendist rääkima olime tagastamatu abiga harjunud ja meil oli tõsine lootus, et saame siit ka käibe vahendite jaoks raha. Täna öeldi täie selgusega välja, et euroopa regulatsioonid välistavad täielikult finantsinstrumendist käibevahendite krediteerimise, mis tähendab seda, et kui eelmisel eelarve perioodil oli meil raske siis sama raske või veel raskem on algaval eelarve perioodil. Arvestades seda, et me peame tegema neid investeringuid, mida me ennem tegime tagastamatu abiga nüüd finantsinstrumendi kaudu. Ma loodan, et tänane koosolek protokollitakse ja protokollil säilitatakse, kuna kui me läheme sellisel kujul finantsinstrumendi peale siis see mõjub Eesti vesiviljelusele, mis praegu on kehvast seisusest kindlasti hukutavalt.

Piret Rosumovski – selleks, et käiberahasid pankadest saada, need on teatavasti mitte Eesti pangad, kes ei ole huvitatud, et siin mingi areng võib olla ka toimuks ja rikkuse aste süveneks, peab firma juht panema panti oma isikliku vara. See on tingimus, mitte võimalus ehk nad ei hakkagi vaatama, kas sul on tootmishooned või miski muu, neid huvitab firmajuhi isiklik raha. See on konkreetne lõostamine, mis võtab ära firmajuhi võimaluse oma varaga teha midagi oma pere heaks, mida iganes ta siis tahab teha.

Veeli Oesalg – kahjuks on nii, et toetusega ei saa käibekapitali nagu nii toetada, seda muuta ei saa, see lihtsalt ei ole võimalik, see tuleneb Euroopast.

Piret Rosumovski – kas teie küsitlus hõlmas kasvava biomassi kindlustust?

Veeli Oesalg – ei

Piret Rosumovski – praegu on kindel ei kõikidest kindlustusfirmadest, kuigi Euroopas on see tavanähtus. Seda võiks kuidagi vaadata.

Juhani Papp – see kindlustus, mis on fondi määruses, ei ole kahjuks Eesti võimalik, kuna Eestis ei ole võimalik ühiskindlustus. Meil on 29 ettevõtet, kes peaksid panustama selleks, et selle kindlustuse kapital luua, sellest ei tule lihtsalt midagi välja. Põllumajanduse raames on meil olnud arutlusi ja kohtumisi Soome kindlustusseltsidega,

kes analoogseid teenuseid pakuvad Soomes, siis nende sõnum selle kohta oli, et Eesti põllumajandus on liiga väike, et siin vastavaid teenuseid pakkuda.

Madis Reinup – ei täna ega uuel perioodil ei ole käibelaenu täielikult välistatud kui need käivad suure investeeringulaenu juurde ehk instrumendist on lubatud suurem investeerimislaen, mille osaks võib olla käivitamiseks vajalik käibelaen. Mis tõesti Euroopas pole lubatud üheski instrumendis on lihtsalt puhas käibelaenu tegutsevate ettevõtetele. Kui on tegemist ettevõtte arenguhüppega siis sinna saab anda käibelaenu kaasa, seda on saanud teha ennem ja saab teha edaspidigi, see on instrumentide põhimõte. Käibelaenu ei ole täielikult välistatud.

Veeli Oesalg – on võimalik määrata ka osakaal, et 60% läheb põhivarasse ja 40% läheb mingiks muuks tarbeks. Põhimõte on ikkagi see, et kaasnema peab mingi põhiinvesteering.

Ain Soome – protokollis jaoks ma soovin täpsustada, et minu sõnum oli, et ühtegi meetet käibe vahendite soetamiseks ei ole, ma ei ole võitnud, et ei ole finantsinstrumenti raames võimalik.

Valdur Noormägi – kas uuring toob ka välja, mis oleks see praänik, mis sunnib väike või keskmist ettevõtet finantsinstrumenti kasutama?

Veeli Oesalg – stimuleerib see, et investeeringutoetust ei saa. Küsimus on konkursis, seal ei ole küsimus, et sinu äriplaan ei ole hea vaid raha kõigile ei jätku. Finantsinstrument tagab suurema paindlikkuse, see on päris suur praänik. Me oleme kõik väga hästi ära õppinud aruandeid ja vorme täitma, aga lõppkokkuvõttes kui on suurem paindlikkus oma rahade kasutamisel, siis on see väga oluline.

Valdur Noormägi – vaidlen vastu. Kui Maaelu edendamise sihtasutus hakkas garanteerima laenu, tõusis laenuprotsent 1,2-lt 3,2 peale.

Karl-Erik Tender – pean selle perioodi kohta ära märkima, et finantsinstrument on suunatud mingi turutõrke taandamisele millelegi, mis muidu jääks tegemata. Selles mõttes ei pruugi minna kalakasvatavate olukord oluliselt halvemaks ja egas Põllumajandusministeerium ei ole üksi, sest Rahandusministeeriumi poolt on kindlasti surve, et finantsinstrumenti osakaal kasvaks. Meie mõte on ka selles, et vaadata tulevikku mis on olukord 2021, 2022 ja 2023. Me täna ei tea kui hästi Eestil läheb sel hetkel kuidas meil läheb paremini siis seda vähem meil struktuurirahasid jääb. Siis oleks hea kui on olemas finantsinstrument, mille kaudu saab riik ettevõtjat tollel hetkel toetada. Kui me läheme ainult tagastamatu abi jagamise peale siis ühel hetkel kaob riigi tugi täiesti ära ja kuidas siis ülejäämisel finantsperioodil hakkama saadakse, see on see küsimus.

Valdur Noormägi – meie pole praegu ministeeriumist vastust saanud, kas finantsinstrumenti saab kasutada nende investeeringute tegemiseks, mis ei ole merendus- ja kalandusfondis aktsepteeritav, see on meie jaoks väga oluline küsimus.

Veeli Oesalg – me ei tea seda hetkel ja nii lihtne see vastus ongi. Uuringu täiendatud verisoon on esitatud ministeeriumisse, ootame tagasisidet, meie lõpetaksime kohe.

(allkirjastatud digitaalselt)

Olavi Petron
Komisjoni esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Reili Kivilo
Protokollija